

اصول محاکمات حقوقی

بر حسب مورد ۷ ماده ۶۶ وقتی حاکم سابقاً اظهار عقیده کتبی در باب ادعائی کرده باشد مردود خواهد بود و در اینجا وحدت ارکان دعوی بتمام حیات باید ملاحظه شود بنا بر این اظهار عقیده قبلی دادگاه استیفاء در موضوع قراری که مورد شکایت استیفاء واقع شده است موجب رد آنها نخواهد گردید و مانعی نخواهد داشت که بعدها باصل قضیه رسیدگی نموده و رأی بدهند، بطور کلی اظهار عقیده در حواشی دعوی نمیتواند موجب رد قاضی راجع باظهار نظر در ماهیت دعوی شود (رجوع شود به شماره ۳۰۸ اصول قضائی دیوانعالی مصر) - بعلاوه رد وقتی قابل قبول است که اظهار عقیده شده باشد بنا بر این اگر قضیه برای اظهار عقیده مرد مدعی العموم بعنوان اینکه مورد از موارد ابلاغ است رجوع شده باشد و مشارالیه چون مورد را از موارد ابلاغ نمائسته است اظهار عقیده نکرده است این امر موجب نخواهد شد که اگر بعدها همین مدعی العموم حاکم قضیه شد خود را مردود نماید. قسمت ۲ ماده ۶۶ آزمایش در اصول محاکماتیکه در شرف تصویب است باین عبارت تبدیل شده: «قرابت نسبی یا نسبی تا درجه سوم از طبقه دوم دارد» علت این تغییر چیست؟ وقتی اصول محاکمات آزمایش تدوین شد قانون مدنی جلد دوم هنوز تدوین نشده بود و در قانون مدنی جلد اول فصلی راجع بقرابت دیده نمیشد فقط در قسمت ارت در جلد اول قانون مدنی صحبت از وراثت و طبقات آنها شده است و تدوین قانون مدنی جلد دوم فصلی از ماده ۱۰۳۱ تا ۱۰۳۳ بقرابت اختصاص داده شد. بموجب این مقررات قرابت بر دو قسم است نسبی و نسبی قرابت نسبی به ۳ طبقه تقسیم شده و هر طبقه

حاکم عدلیه در موارد مفصله ذیل باید از رسیدگی امتناع نماید و متداعیین حق خواهند داشت آنها را رد کنند:

- ۱ - وقتی که حاکم نفع شخصی در ادعائی که اقامه شده است داشته باشد.
- ۲ - وقتی که حاکم با زوجه او یا یکی از متداعیین قرابت نسبی یا نسبی تا درجه سوم دارند.
- ۳ - وقتی که حاکم قیم یکی از متداعیین است یا کفیل امور اوست و یکی از متداعیین مباشر اوور حاکم است.
- ۴ - وقتی که حاکم با زوجه او وراثت یکی از متداعیین است.
- ۵ - وقتی که حاکم یا یکی از متداعیین یا اشخاصی که با آنها قرابت نسبی یا نسبی تا درجه سوم دارند محاکمه جنائی یا جنحه داشته اند و هنوز پنج سال در صورت جنائی بودن و دو سال در صورت جنحه از زمان آن محاکمه نگذشته است.
- ۶ - در صورتیکه مابین حاکم و یکی از متداعیین یا زوجه او محاکمه حقوقی در محاکم دیگری مطرح است.
- ۷ - وقتی که حاکم سابقاً اظهار عقیده کتبی در باب ادعائی که اقامه شده نموده است (مگر در مواردی که قانون اجازه داده از قبیل رسیدگی با اعتراض بر حکم غیابی و اعاده محاکمه).
- ۸ - وقتی که حاکم سابقاً در موضوع دعوی توصیه کرده و یا در مراجع رسمی شهادت داده است.
- ۹ - وقتی که حاکم از تاریخ طرح دعوی بمنزل یکی از متداعیین با وکلای آنها به همانی رفته ...

بدرجائی تقسیم می گردد. - لایحه جدید اصول محاکمات
بالحاظ مواد قانون مدنی تغییر در قسمت ۲ و ۵ ماده ۶۶
آزمایش داد. و مفاد آنرا با قانون مدنی تطبیق نموده و حال آنکه
درجات ۳ گانه مذکور در اصول محاکمات آزمایش ناظر
بتقسیم قرابت در حقوق اروپائی است (۱) - رجوع شود به
ذیل صفحات ۹۷ و ۹۸ و ۹۹ و ۱۰۰ - اصول قضائی دیوانعالی
نمین) بنظر نویسنده قرابتی که امروز در قانون مدنی دیده
میشود خواسته است مقررات طبقات ارثی را بدرجات
۳ گانه حقوق اروپائی مخلوط نماید و روی همین نظر نتیجه
خوبی از آن گرفته نشده. مثلاً بموجب ماده ۱۰۳۲ نسبت

برادر برادر در درجه اول طبقه دوم قرار داده شده و اولاد
برادر باخود برادر (یعنی عمو) در درجه دوم طبقه دوم
قرار گرفته و حال آنکه بموجب همان ماده ۱۰۳۲ اعمام
در طبقه سوم قرار دارند نمیتوان گفت که بستگی برادر به
برادر زاده در درجه دوم از طبقه دوم محسوب شده و حال آنکه
نسبت برادر زاده بعمو از طبقه سوم حساب میشود بالاخره
نسبت از هر طرف میبایستی داده باشند نه مختلاف این اشکالی
است که بر مقررات مربوط بقرابت قانون مدنی وارد است
بنظر نویسنده بهتر اینست که مقررات مربوط بقرابت حقوق
اروپائی را قبول کنیم تا باین اشکال بر نخوریم.

(۱) قرابت در حقوق فرانسه - « قرابت رابطه است که بین
اشخاص بواسطه همدیگر و با واسطه وصلت تولید میگردد اگر
علت قرابت همدیگر باشد آن را نسبی و اگر قرابت از وصلت
تولید شده باشد آنرا سببی میگویند.

قرابت نسبی

در درجه اول و بانوه خود در درجه دوم و با بنیره خود در
درجه سوم است.

در قرابت منحرف یعنی در خط اطراف نیز تعیین
درجه قرابت بعد از نسبا معین میشود نهایت آنکه از شخصی
که میخواهد درجه قرابت او را معین کنند تا جامع نسب باید
صعود نمایند و از جامع نسب تا شخصی که درجه قرابت او
باید معین شود نزول نمایند و عده این نسبا درجه قرابت را
معین خواهد نمود مثلاً قرابت بین دو برادر در درجه ۲
و قرابت بین برادر زاده با عموی خود درجه ۳ و قرابت بین
دو پسر عمو در درجه ۴ خواهد بود.

در موضوع قرابت نسبی این نکته را هم باید دانست
که در قرابت در خط اطراف هیچوقت قرابت در درجه اول
یافت نمیشود چنانچه در این خط نزدیک ترین اقوام بهم
دو برادرند و قرابت آنها بهم در درجه ۲ است.

قرابت سببی

قرابت سببی بواسطه وصلت یعنی از ازدواج حاصل
میشود باین طریق زرج با اقوام زوجه خود و همچنین زوجه
با اقوام زوج خود قوم و خویشند.

قرابت سببی مخصوص است بنخود زوجین و هر يك
نسبت با اقوام دیگری و شامل خویشان طرفین نخواهد بود باین
بین پدر زن و پدر شوهر و بین برادر زن و برادر شوهر قرابت
سببی که موجب امتناع و رد قاضی باشد موجود نیست.

اشخاصی که دارای قرابت نسبی هستند یا از نسل
یکدیگرند مثل قرابت یکنفر با آباء و اجداد و با اولاد و احفاد
او و با دارای يك جامع نسبت میباشند که تمام آنها از
نسل همان یکنفر بدنی آمده اند. مثل قرابت یکنفر با برادر و
عمو و پسر عموهای خود - اگر علت قرابت تولید و تبادل
باشد آنرا قرابت در خط مستقیم و اگر بواسطه جامع نسبت
باشد آنرا قرابت در خط اطراف میگویند قرابت در خط مستقیم
هم ممکن است صعودی باشد مثل خطی که یکنفر را با اجداد
خود متصل مینماید و یا نزولی مثل خطی که یکنفر را
با اولاد و احفاد خود متصل میدارد.

تعیین درجات قرابت نسبی بترتیب ذیل است :

در قرابت نسبی بخط مستقیم تعیین عده درجه بعد از نسبا
بعمل می آید مثلاً یکنفر باید در خود که بیش از يك نسل در
بین نیست قرابت درجه اول و باجد خود که دو نسل
فاصله موجود است قرابت درجه دوم و باجد بزرگ خود
قرابت درجه سوم را دارد و همچنین قرابت یکنفر با پسر خود